

Опацький Р.М.

УДК: 351.74 : 342.849.1

ад'юнкт кафедри адміністративного права та адміністративного процесу
ДДУВС України
старший лейтенант міліції

ВЗАЄМОДІЯ МІЛІЦІЇ З ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ВИБОРЧИМИ КОМІСІЯМИ

Головним завданням міліції під час виборчого процесу є забезпечення виборчих прав і свобод громадян. Як свідчить практика, оптимальний результат досягається при взаємодії різних органів та підрозділів на які покладено виконання однорідних завдань.

Актуальність даної теми полягає в тому, що незважаючи на активізацію роботи правоохоронних органів України щодо охорони громадського порядку під час виборів, кількість виявлених правопорушень залишається досить значною. З іншого боку, громадськість проявляє підвищену увагу до виборчого процесу в державі та ставить задачі по забезпеченню здійснення прозорого та демократичного волевиявлення. Вирішення даної проблеми одноособово органами міліції є неможливим без активної взаємодії з безпосередніми організаторами та учасниками виборів - територіальними виборчими комісіями.

Розроблення даного питання висвітлювалося у роботах В.Б. Авер'янова, О.М. Бандурки, Ю.П. Біляка, В.С. Венедиктова, А.П. Головіна, І.П. Голосніченка, О.О. Доценка, Р.А. Каложного, А.М. Колодія, Т.В. Коломосьць, В.К. Колпакова, А.Т. Комзюка, О.В. Колана, М.В. Корнієнка, О.О. Кулешова, Є.В. Курінного, М.В. Лошицького, О.В. Негодченка, В.Ф. Опришка, В.І. Осадного, В.П. Петкова, А.О. Селіванова, А.В. Сергєєва, А.А. Стародубцева, О.Ф. Фрицького, О.І. Ульянова, Ю.С. Шемшученка. Однак незважаючи на досить ґрунтовні наукові розробки цих авторів, питання щодо ефективності та змісту взаємодії органів міліції з територіальними виборчими комісіями по забезпеченню охорони громадського порядку під час виборів досліджено не достатньо.

Мета роботи полягає у аналізі проблем взаємодії міліції з територіальними виборчими комісіями і розробці науково-обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення організації цієї взаємодії.

Для досягнення цієї мети поставлені наступні завдання: 1) класифікувати етапи здійснення взаємодії; 2) розробити рекомендації, щодо вдосконалення взаємодії міліції з територіальними виборчими комісіями.

З моменту утворення дільничних виборчих комісій відповідальними від керівництва органів внутрішніх справ встановлюється взаємодія з їх членами з питань організації охорони громадського порядку, збереження майна тощо. До утворених виборчих дільниць максимально наближаються наряди міліції. З головами комісій вирішуються питання можливості виділення для розташування нарядів міліції окремих кімнат із необхідним інвентарем, встановлення у них засобів зв'язку, стендів із зразками посвідчень кандидатів, їх довірених осіб, офіційних спостерігачів від партій (блоків), іноземних держав, міжнародних організацій, уповноважених осіб від політичних партій (блоків) [1, с. 66-67].

Загалом, взаємодію міліції з територіальними виборчими комісіями можна розділити на три етапи: до проведення голосування, безпосередньо під час проведення голосування, та після завершення голосування до моменту передачі бюлетенів.

Перший етап є найбільш об'ємний і відповідальний, залежно від правильності його організації залежить вся подальша ефективність роботи.

На цьому етапі органи міліції сприяють виборчим комісіям у забезпеченні виборчих прав учасників виборчого процесу.

- надання допомоги в підготовці й уточненні списків виборців;
- подання по запитах відповідних виборчих комісій відомостей про наявність у кандидатів не знятих і непогашених судимостей, у тому числі судимості за кримінальним законом іноземної держави за діяння, визнане злочином відповідно до Кримінального кодексу України;
- організація взаємодії з лідерами політичних партій, суспільних та суспільно-політичних рухів і релігійних конфесій, представниками виборчих штабів кандидатів з метою недопущення з боку очолюваних ними партій і суспільних рухів порушень громадського порядку й безпеки;
- вирішення питання щодо одержання відкритих посвідчень і належного оформлення заяв і доручень для прийняття участі в пелюсуванні осіб, що утримуються у ІТТ, приймальнях-розподільниках.

Також організуються наступні заходи:

1. В усіх виборчих комісіях слід уточнюють списки автотранспорту який буде забезпечувати виборчий процес, а також персональний склад водіїв, за ними закріплених.

2. забезпечується вивчення і аналіз оперативної інформації стосовно:

груп або громадян, налаштованих у дусі екстремізму, їх ймовірних намірів дестабілізувати обстановку, спровокувати масові порушення громадського порядку вчинити терористичні акти, тощо;

іноземних громадян або осіб без громадянства, які можуть виношувати наміри вчинення протиправних діянь, створення злочинних груп (у тому числі на етнічній основі), займатися вимаганням, незаконною торгівельною діяльністю, передусім на ринках, провокувати конфліктні ситуації з місцевим населенням.

3. Перевірка окремих осіб або груп, віднесених до категорії ризику (за графіком,

але щонайменше один раз на тиждень, потрібно здійснювати їх перевірку. Так, до таких осіб відносять раніше засуджених за скоєння навмисних злочинів, які не стали на шлях виправлення, ведуть антизаконний спосіб життя, звільнених від відбування покарання або умовно-достроково звільнених від відбування покарання, тих, що перебувають на різноманітних профілактичних обліках ОВС, схильних до скоєння хуліганських та інших антигромадських діянь, різноманітних порушень; психічно хворих, що мають агресивні схильності.

Стосовно осіб, відносно яких є інформація негативного характеру, а також які мають наміри щодо скоєння або скоїли протиправні діяння, приймаються заходи по їх локалізації із застосуванням норм діючого адміністративного та кримінального законодавства. Відносно психічно хворих, в разі необхідності, вирішуються питання з медичними закладами щодо їх лікування в умовах стаціонару [2].

4. Комісійне обстеження об'єктів дрзвільної системи, особливу увагу привертнути на дотримання умов зберігання зброї, набоїв, вибухових та сильнодіючих речовин. Аналогічні заходи потрібно провести стосовно індивідуальних власників зброї.

5. Участь уповноважених працівників ОВС потрібно у комісійному обстеженні будинків та приміщень, де вони розташовані, а також під'їзних шляхів до них. Зокрема, перевіряються їх належний технічний стан, а саме: капітальний стан; наявність ґрат на вікнах; укріплення дверей та надійність дверних запорів; справної сигналізації та засобів зв'язку, металевих шаф та сейфів для зберігання документації, тощо.

За результатами обстежень мають бути складені відповідні акти. У разі невідповідності приміщення або споруди технічним, пожежним та іншим нормам безпеки - негайно вносяться у відповідні інстанції мотивовані подання про заборону проведення заходів на тому чи іншому об'єкті. Протягом 3 днів після

обстеження від місцевих органів влади необхідно витребувати відповідні подання про усунення виявлених недоліків у тижневий термін, а в разі неможливості усунення - вирішували питання про виділення іншого приміщення.

6. Розробити уповноваженим представником оперативного штабу ОВС спільно з головою ДВК паспорту виборчої дільниці. У ньому слід вказати:

- назву та номер виборчого округу, виборчої дільниці, їхні юридичні адреси та телефони;

- прізвища, імена та по батькові голви, заступників голви, секретарів і членів комісії, їхні контактні адреси/ телефони;

- схему розташування приміщень ДВК та усього будинку, де ДВК знаходиться, з зазначенням маршрутів нарядів і постів, пожежних підрантів та ін.;

- розміщення первинних засобів пожегасіння та перелік майна, що знаходиться у користуванні дільничної виборчої комісії, його розташування у приміщеннях;

- загальну систему охоронної сигналізації, зокрема, приміщення, де знаходиться сейф з бюлетенями, а також інші види охорони приміщень;

- відписки печаток, якими опечатуються приміщення та сейфи;

- номери телефонів аварійних служб, керівників і чергової частини ОВС, його оперативного штабу, резервного телефону для екстреного зв'язку а також СБУ, прокуратури, суду;

- інші відомості, що можуть бути юридичними під час виконання службових обов'язків.

Паспорти розроблюються у трьох примірниках: перший і другий - для використання відповідно черговою частиною та оперативним штабом ОВС, третій - для дільничної виборчої комісії. Аналогічні паспорти мають бути розроблені для окружних виборчих комісій, територіальних (окружних) виборчих комісій, місця знаходження яких також охороняти-

муться працівниками ОВС України.

7. Здійснення технічного огляду транспортних засобів, перевірити водіїв на предмет своєчасного проходження медичної комісії.

8. Проведення ретельних інструктажів водіїв та іншого персоналу, який забезпечує транспортні потреби виборчого процесу, особливу увагу звернути на найсуворіше дотримання правил дорожнього руху, недопущення експлуатації несправного транспорту.

9. Вносяться зміни до типових планів з охорони громадського порядку. Наприклад, з метою створення умов безпеки кандидатів на пост Президента України до місць їх проживання наближаються маршрути нарядів ПСМ, в місцях проведення зустрічей кандидатів спрямовуються наряди ДАІ, започатковуються патрулі, пости у місцях існування наметових містечок та агітаційних палаток тощо.

Треба відмітити, що суттєве посилення навантаження на працівників настає після передачі окружною виборчою комісією по виборах виборчих бюлетенів дільничним виборчим комісіям свого округу. Так, Законом України "Про вибори народних депутатів України" вказано, що не пізніше ніж за 8 днів до дня голосування (18 березня 2006 р.) територіальним (окружним) виборчим комісіям по виборах депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських (міст республіканського в Автономній Республіці Крим, обласного значення, міст Києва та Севастополя) рад, не раніше ніж за 7 днів до дня голосування (19 березня 2006 р.) окружним виборчим комісіям по виборах народних депутатів України, не раніше як за 3 дні до дня виборів районні, міські (міст, як не мають районного поділу), районні в місті, сільські, селищні територіальні виборчі комісії передають відповідним дільничним виборчим комісіям виборчі бюлетені для голосування з кожного виду місцевих виборів; не раніше трьох днів до дня голосування та не пізніше четвертої години ранку 25 березня 2006 р., окружна виборча комісія по виборах

народних депутатів України передає виборчі бюлетені дільничним виборчим комісіям свого округу.

При цьому обов'язок щодо зберігання і охорони отриманих виборчих бюлетенів покладено на окружні виборчі комісії чи Т(О)ВК. Виборчі бюлетені зберігаються у приміщенні комісії в сейфі (металевій шафі або окремій кімнаті), який (яка) опечатується стрічкою з проставленням на ній підписів усіх присутніх на засіданні комісії та печатки комісії. Цей сейф (металева шафа чи окрема кімната) постійно до передачі бюлетенів дільнична виборча комісія перебуває під охороною працівника ОВС України.

До кожної виборчої дільниці бюлетені усіх різновидів доставляються у супроводі працівника ОВС, на якого покладається обов'язок їх охорони.

За ч.14 ст.80 Закону "Про вибори народних депутатів" виборчі бюлетені зберігаються у приміщенні ДВК в сейфі (металевій шафі), який опечатується подібно до того, як під час зберігання в ОВК.

Враховуючи зазначені вище норми законодавства та зазвичай обмежену кількість особового складу, керівникам відповідних ОВС рекомендується заздалегідь узгодити з головами ОВК та Т(О)ВК час завезення бюлетенів до виборчих дільниць, скоротивши їх знаходження на ВД до взаємоприйняттого припустимого.

Для забезпечення охорони виборчих дільниць виставляється наряд щонайменше з двох працівників міліції, один з яких призначається старшим.

Склад виборчих комісій та інші особи, перелічені вище, попереджаються керівництвом органу внутрішніх справ (спеціальної установи) про заходи особистої безпеки та встановлені правила перебування на території спеціальної установи [3, 4, 5].

На другому етапі типові правила передбачають наступне (перелік не є вичерпним).

1. Вхід на територію установи здійснюється лише до приміщення для

голосування або засідання ДВК при підрахунку голосів обов'язково у супроводі працівників міліції.

2. Перебування у інших приміщеннях установи, спілкування з утримуваними громадянами, передача їм будь-яких речей і предметів, втручання у діяльність спеціальної установи заборонене.

3. Не допускається проведення кіно-, відео-, фотозйомки спеціальної установи міліції, постів, камерних блоків, обладнання, системи охорони, особового складу.

4. Заборонені для знаходження в спеціальній установі речі та предмети здаються на зберігання у спеціально відведені приміщення після складання їх опису і підпису його особою, яка здала ці речі, та відповідальним представником органу внутрішніх справ (черговим ОВС, установи тощо), котрий їх прийняв. Видача прийнятих на збереження речей і предметів перед виходом з території спеціальної установи міліції здійснюється цим же працівником.

Третій етап розпочинається з моменту закінчення голосування і триває поки бюлетені не будуть вивезені з виборчої дільниці. В цей період на працівників міліції покладається обов'язок забезпечувати безпеку при підрахунку голосів та надійне транспортування бюлетенів до місця призначення.

Отже, як бачимо із вище сказаного, взаємодія займає важливе місце в забезпеченні громадського порядку та законності під час виборчого процесу. Незважаючи на важливість та необхідність взаємодії, особливо в період ускладнення оперативної обстановки, питання взаємодії заходів в період виборів не врегульовано на законодавчому рівні. Тому, на наш погляд, є необхідним рекомендувати внести зміни до Законів України "Про вибори Президента України", та "Про вибори народних депутатів України" і доповнити їх статтею, яка передбачатиме поняття та зміст взаємодія міліції з територіальними виборчими комісіями.

Література:

1. Ахсьонов Г.О., Возник М.В., Львек О.О., Нимифорчук Д.Й., Чеботарьов Е.В. Попередження, розкриття та ліквідація наслідків терористичних актів на території підрозділу ОВС (управлінський та цивільно-правовий аспекти): Навчальний посібник. (Бібліотека оперативного працівника) - К.: КНТ, 2005. - 88с.

2. Діяльність міліції щодо забезпечення законності, громадського порядку та безпеки громадян під час виборчої кампанії 2004 року. Науково-методичні рекомендації / В.В. Дюнюк, Р.В. МIRONЮК, О.О. Мороз, І.Р. Шинкаренко - Дніпропетровськ. 2004. - 62 с.

3. Про затвердження Інструкції про роботу ізоляторів органів внутрішніх справ для та Інструкції з організації конвоювання затриманих і взятих під варту осіб в органах внутрішніх справ України: Наказ МВС України № 60 ДСК від 21 січня 2005 р.

4. Положення про приймальники-розподільники для осіб, затриманих за бродяжництво: Наказ МВС України № 553 від 18 вересня 1992 р.

5. Положення про спеціальні приймальники для осіб підданих адміністративному арешту: Наказ МВС України № 552 від 18 вересня 1992 р.

Пивничий Д.С.

УДК: 343 (094.4) (477)

*ад'юнкта кафедри кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ СТ. 279 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

На сьогодні, в Україні величезної актуальності набирає проблема кваліфікації злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту, тому що в кримінальному законодавстві мають ся прогалини у формулюванні статей цього розділу Кримінального кодексу (надалі - КК) України. А злочинів у транспортній системі всіх видів транспорту, з розвитком науково-технічного прогресу в нашій державі, з кожним роком збільшується. Крім того збільшується кількість способів, методів та напрямків вчинення таких злочинів, із найрізноманітнішою метою. Наслідком таких аспектів, при виявленні певних злочинів у цій сфері, стає нездатність кримінального закону кваліфікувати той чи інший злочин. Тут й необхідна універсалізація певних правових норм, за для стабільності та законності

проведення досудового слідства по таким категоріям злочинів.

Беручи конкретно у приклад ст. 279 КК України - блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного засобу. Де у першій частині цієї правової норми визначається Блокування транспортних комунікацій шляхом вляштування перепон, відключення енергопостачання або іншим способом, яке порушило нормальну роботу транспорту або створювало небезпеку для життя людей, або настання інших тяжких наслідків.

Слід зауважити, що у практиці органів транспортної міліції неодноразово реєструвалися та розглядалися випадки вчинення злочинів де однією або кількома особами блокувалися не самі транспортні комунікації, а лише саме проведення ремонтних робіт цих транспортних